

Ісаченко Вікторія Павлівна

Уманський державний педагогічний
університет імені Павла Тичини,
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціальної педагогіки
та соціальної роботи.

Соціально-правовий захист та підтримка ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД дітей

В умовах сучасних соціально-економічних умовах суспільства та інформаційною доступність до приватної інформації права ВІЛ-інфікованих повсюдно порушуються: роботодавці вимагають від співробітників регулярне тестування на ВІЛ-інфекцію, не приймають на роботу ВІЛ-інфікованих і звільняють співробітників, якщо вони знаходять такий діагноз, ВІЛ-інфікованим дітям не дозволяють відвідувати дитячі дошкільні заклади, позбавляють можливості отримати повноцінну середню і вищу освіту. Деякі медичні працівники (хірурги, гінекологи, стоматологи та ін.) відмовляються надати спеціалізовану медичну допомогу ВІЛ-інфікованим.

При цьому в Україні діє ряд нормативно-правових актів, які спрямовані на захист прав таких хворих: Конституція України, Міжнародна Конвенція про права людини Закони України «Про Охорону Праці», «Про засади соціальної захищеності інвалідів в Україні», «Про попередження податкових поширення синдрому імунодефіциту (СНІД) і соціальний захист населення», та ін.

Проте, не зважаючи на це тривають порушення прав людини в контексті розголошення інформації, профілактики, лікування, і наукових досліджень в області – ВІЛ-позитивних та їхніх близьких.

Правову підтримку ВІЛ-інфікованим в Україні надає держава через мережі спеціалізованих установ з соціального обслуговування населення і громадські організації. Враховуючи специфіку діяльності соціальних служб, саме соціальний працівник може відіграти провідну роль у попередженні і профілактиці дискримінації прав та інтересів ВІЛ-інфікованих і хворих на

СНІД клієнтів.

Чільне місце в діяльності соціального працівника займає саме правозахисна функція, що полягає у наданні необхідної інформації та вмінні використовувати законні правові акти, які спрямовані на надання допомоги і підтримки ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД клієнтів.

В основі законодавства про права ВІЛ-інфікованих осіб, яким керується у своїй діяльності соціальний працівник є Конституція України.

Ст. 24 Конституції України проголошує рівність конституційних прав і свобод громадян України та недопустимість привілеїв чи обмежень, в тому числі за ознаками статі. У статті 49 Конституції України проголошене право на охорону здоров'я, медичну допомогу, медичне страхування та закріплено обов'язок держави створити умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування [1, с. 12].

Важливу роль у структурі українського законодавства у сфері захисту прав ВІЛ-інфікованих осіб відіграють прийняті Верховною Радою у 1992 році Основи законодавства України про охорону здоров'я, ст. 4 яких проголосила серед основних принципів охорони здоров'я в Україні дотримання прав і свобод людини і громадянина в галузі охорони здоров'я та забезпечення пов'язаних з ними державних гарантій. Крім цього, Основи законодавства України про охорону здоров'я заклали основні принципи регулювання надання медичної інформації (ст. 39), захисту інформації про стан здоров'я особи (ст. 40), отримання інформованої згоди на медичне втручання (ст. 43) тощо [1, с. 12].

Відповідно до норм міжнародного права та рекомендацій Всесвітньої організації охорони здоров'я, Закону України «Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення» (далі — закон) визначає порядок правового регулювання діяльності, спрямованої на запобігання поширенню ВІЛ-інфекції в Україні, та заходи соціального захисту ВІЛ-інфікованих і хворих на СНІД людей.

У законі зафіксовано, що медичний огляд проводиться добровільно. За бажанням особи, яка звернулася до закладу охорони здоров'я для проведення

медичного огляду, такий огляд може бути проведено анонімно. Відомості про результати медичного огляду, наявність чи відсутність ВІЛ-інфекції в особі, яка пройшла медичний огляд, є конфіденційними та становлять лікарську таємницю. Передача таких відомостей дозволяється тільки особі, якої вони стосуються, а у випадках, передбачених законами України, також законним представникам цієї особи, закладам охорони здоров'я, органам прокуратури, слідства, дізнання та суду (стаття 8 Закону) [2].

Якщо ВІЛ-інфекцію виявлено в неповнолітніх віком до 18 років, а також у осіб, визнаних у встановленому законом порядку недієздатними, працівник закладу охорони здоров'я, у якому проведено медичний огляд, повідомляє про це батьків або інших законних представників зазначених осіб (стаття 9 Закону) [2].

Отже, можна зробити висновок, що законодавче забезпечення країни регулює правову захищеність осіб які мають ВІЛ.

Вагому роль у цьому аспекті відіграє недосконалість системи спрямованої на виявлення інфекції та подолання існуючої епідемії. Внаслідок цього в повсякденному житті ми можемо спостерігати прояви нетерпимості та агресії по відношенню до ВІЛ-інфікованих та хворих на СНІД.

Список використаних джерел:

1. Захист прав ВІЛ-інфікованих осіб у суді. Науково-практичний посібник для суддів / За ред. д. ю. н., проф. М. В. Буроменського – К : 2009. – 110 с.

2. Закон України «Про запобігання захворюванню на синдром набутого імунodefіциту (СНІД) та соціальний захист населення» [Електронний ресурс] : [Інтернет-портал]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/155/98-вр> (дата звернення 20.03.2018). – Назва з екрана.